

NÂNG CAO NĂNG LỰC THỰC HÀNH NGHIÊN CỨU KHOA HỌC CHO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC MẦM NON TRƯỜNG CAO ĐẲNG SƯ PHẠM ĐIỆN BIÊN

Nguyễn Thị Thu Hương
Trường Cao đẳng Sư phạm Điện Biên

Tóm tắt: Giáo dục Mầm non là nền tảng quan trọng đối với sự phát triển của trẻ, đóng vai trò quyết định trong việc chuẩn bị cho trẻ bước vào bậc học phổ thông. Trường Cao đẳng Sư phạm Điện Biên đã đưa nội dung phương pháp nghiên cứu khoa học vào chương trình đào tạo giáo viên Mầm non để nâng cao chất lượng đào tạo. Việc sử dụng kết quả nghiên cứu khoa học về Giáo dục Mầm non giúp sinh viên hiểu sâu hơn về các phương pháp nghiên cứu và ứng dụng vào thực tiễn công tác sau này.

Từ khóa: Phương pháp nghiên cứu khoa học, Giáo dục Mầm non, Điện Biên.

IMPROVING SCIENTIFIC RESEARCH PRACTICE CAPACITY FOR STUDENTS MAJORING IN PRESCHOOL EDUCATION AT DIEN BIEN PEDAGOGICAL COLLEGE

Nguyen Thi Thu Huong
Dien Bien College of Education

Abstract: Preschool education is an important foundation for children's development, playing a decisive role in preparing children for secondary education. Dien Bien Pedagogical College has included scientific research methods in the preschool teacher training program to improve the quality of training. Using scientific research results on preschool education helps students gain a deeper understanding of research methods and apply them to future work practices.

Keywords: Scientific research methods, preschool education, Dien Bien.

Nhận bài: 15/02/2025

Phản biện: 20/03/2025

Duyệt đăng: 25/03/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trường Cao đẳng Sư phạm (CĐSP) Điện Biên là cơ sở giáo dục công lập, với sứ mệnh của mình đã khẳng định uy tín và vị thế trong đào tạo, bồi dưỡng nhiều thế hệ giáo viên, cán bộ quản lý (CBQL) cho các trường Mầm non, Tiểu học và Trung học cơ sở cho địa phương, trong đó đặc biệt là đội ngũ CBQL và giáo viên cho các cơ sở GDMN. Song song với tăng cường hoạt động nghiên cứu khoa học (NCKH), Nhà trường đã đưa nội dung phương pháp nghiên cứu khoa học (PPNCKH) vào chương trình đào tạo giáo viên ngành GDMN từ đó tạo cơ sở khoa học vững chắc cho việc nâng cao chất lượng đầu ra trong đào tạo giáo viên Mầm non (GVMN). Tuy nhiên, PPNCKH là môn học có hàm lượng kiến thức lớn, mang tính hàn lâm, trừu tượng, đòi hỏi năng lực tư duy, khả năng vận dụng, thực hành cao nên sinh viên gặp nhiều khó khăn trong quá trình học tập. Để giải quyết khó khăn này, giảng viên đã tìm tòi, nghiên cứu và áp dụng nhiều phương pháp dạy học, trong đó có việc sử dụng kết quả nghiên cứu khoa học GDMN tích hợp trong dạy học học phần PPNCKH. Sau quá trình thực hiện cho thấy việc sử dụng kết quả nghiên cứu khoa học GDMN vào giảng dạy học phần PPNCKH là một bước quan trọng để nâng cao kiến thức, năng lực nghiên cứu

và thực hành NCKH của sinh viên, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo GVMN ở trường CĐSP Điện Biên.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Một số vấn đề liên quan đến việc sử dụng kết quả NCKH về Giáo dục Mầm non vào dạy học học phần PPNCKH ở trường CĐSP Điện Biên

2.1.1. Nghiên cứu khoa học và kết quả nghiên cứu khoa học GDMN

NCKH là một hoạt động xã hội, hướng vào việc tìm kiếm những điều mà khoa học chưa biết: hoặc là phát hiện bản chất sự vật, phát triển nhận thức khoa học về thế giới; hoặc là sáng tạo phương pháp mới và phương tiện kỹ thuật mới để cải tạo thế giới.

Kết quả NCKH là những phát hiện dữ liệu, hoặc tri thức mới thu được từ quá trình nghiên cứu có hệ thống theo phương pháp khoa học. Kết quả này có thể ở nhiều dạng khác nhau, bao gồm: Bài báo khoa học đăng trên các tạp chí chuyên ngành; Báo cáo nghiên cứu tổng hợp phương pháp, dữ liệu và kết luận; Sách hoặc tài liệu học thuật liên quan đến lĩnh vực nghiên cứu; Phát minh, sáng chế có thể ứng dụng vào thực tế; Dữ liệu và mô hình khoa học phục vụ các nghiên cứu tiếp theo. Kết quả nghiên cứu khoa học không chỉ đóng góp

vào sự phát triển tri thức mà còn có thể ứng dụng vào nhiều lĩnh vực, đời sống xã hội trong thực tiễn như: y học, kỹ thuật, kinh tế, môi trường,...

Kết quả nghiên cứu khoa học GDMN có thể hiểu là những phát hiện, kết luận, hoặc sản phẩm cụ thể được tạo ra từ quá trình nghiên cứu về giáo dục trẻ em ở độ tuổi mầm non. Kết quả nghiên cứu khoa học GDMN bao gồm:

(1) Lý thuyết và phương pháp giáo dục: Các lý thuyết mới về sự phát triển tâm lý, nhận thức, ngôn ngữ và xã hội của trẻ mầm non; các phương pháp giảng dạy tiên tiến giúp nâng cao hiệu quả giáo dục trẻ.

(2) Chương trình và tài liệu giáo dục: Xây dựng hoặc cải tiến chương trình GDMN dựa trên nghiên cứu khoa học; phát triển sách, tài liệu, học liệu điện tử hỗ trợ giảng dạy mầm non.

(3) Công nghệ và công cụ hỗ trợ giảng dạy: Ứng dụng công nghệ vào GDMN như phần mềm học tập, trò chơi giáo dục; thiết kế đồ chơi, thiết bị giáo dục giúp trẻ phát triển toàn diện.

(4) Đánh giá và đo lường chất lượng giáo dục: xây dựng bộ tiêu chí đánh giá chất lượng GDMN; nghiên cứu về hiệu quả của các phương pháp dạy học, môi trường giáo dục đối với sự phát triển của trẻ.

(5) Chính sách và quản lý GDMN: Đề xuất chính sách nâng cao chất lượng GDMN; nghiên cứu về quản lý trường mầm non, đào tạo giáo viên và sự tham gia của phụ huynh.

Sử dụng kết quả NCKH về GDMN vào dạy học PPNCKH ở trường CDSP Điện Biên có nghĩa là giảng viên giảng dạy học phần PPNCKH đã khai thác, lựa chọn và tích hợp những đề tài, sáng kiến, ... phù hợp với nội dung đào tạo, được nghiên cứu bởi những giáo viên, CBQL ở các cơ sở GDMN, các nhà khoa học ở các cơ sở nghiên cứu, ... về lĩnh vực GDMN đã được Hội đồng các cấp nghiệm thu và triển khai áp dụng vào làm tư liệu giảng dạy nhằm nâng cao khả năng ghi nhớ, hiểu biết và vận dụng các PPNCKH một cách thực tiễn và hiệu quả.

2.1.2. Nội dung học phần PPNCKH ở trường CDSP Điện Biên

Học phần PPNCKH nằm trong nhóm các học phần tự chọn trong chương trình đào tạo ngành GDMN ở trường CDSP Điện Biên. Học phần này có thời lượng 02 tín chỉ, trong đó có 30 tiết lý thuyết được thực hiện trên lớp, 60 giờ tự học, không có giờ thực hành và được thực hiện trong kỳ I năm học thứ 3 của khóa đào tạo.

Học phần cung cấp những kiến thức cơ bản về

khoa học, nghiên cứu khoa học, PPNCKH, các bước thực hiện nghiên cứu một đề tài khoa học, trình bày một báo cáo khoa học Giáo dục Mầm non và nghiên cứu khoa học sư phạm ứng dụng.

2.2. Sử dụng kết quả NCKH về GDMN vào dạy học học phần PPNCKH ở trường CDSP Điện Biên

2.2.1. Một số kết quả NCKH về GDMN được sử dụng trong dạy học học phần PPNCKH ở trường CDSP Điện Biên

Căn cứ vào Chương trình GDMN hiện hành, nội dung học phần PPNCKH, thời lượng và cách thức tổ chức dạy học, khả năng nhận thức và tham gia của sinh viên, đặc thù GDMN ở địa phương, ... giảng viên đã nghiên cứu, lựa chọn một số đề tài để sử dụng vào trong quá trình dạy học học phần PPNCKH. Cụ thể:

(1) Sử dụng nguyên vật liệu từ lá cây nhằm kích thích sự tập trung hứng thú của trẻ 5 - 6 tuổi học tạo hình.

(2) Cho trẻ khám phá thế giới xung quanh bằng vật thật thông qua những hoạt động thực tiễn đối với trẻ mẫu giáo 3 - 4 tuổi.

(3) Hình thành kỹ năng giao tiếp tiếng Việt cho trẻ em mầm non 5 - 6 tuổi dân tộc H'mông.

(4) Tổ chức trò chơi học tập nhằm hình thành những biểu tượng về hình khối cho trẻ 5 - 6 tuổi.

(5) Một số biện pháp phát triển ngôn ngữ cho trẻ 25-36 tháng tuổi thông qua hoạt động nhận biết, tập nói.

(6) Một số biện pháp nâng cao chất lượng làm quen với văn học cho trẻ 3 - 4 tuổi tại trường mầm non.

2.2.2. Cách thức sử dụng kết quả NCKH về GDMN vào dạy học học phần PPNCKH ở trường CDSP Điện Biên

(1) Làm ví dụ minh họa cho các phương pháp nghiên cứu

Sử dụng các nghiên cứu thực tiễn về GDMN để minh họa cho các PPNCKH như điều tra khảo sát, nghiên cứu thực nghiệm, nghiên cứu trường hợp, phương pháp định lượng, định tính, ...

(2) Tạo bài tập phân tích nghiên cứu thực tiễn
Sinh viên được yêu cầu đọc, phân tích và đánh giá một nghiên cứu về GDMN, chỉ ra phương pháp nghiên cứu đã được sử dụng, ưu điểm và hạn chế của phương pháp đó. Điều này giúp sinh viên hiểu sâu hơn về cách thiết kế nghiên cứu, thu thập và phân tích dữ liệu trong GDMN.

(3) Định hướng sinh viên phát triển đề tài nghiên cứu khoa học

Kết quả từ các nghiên cứu khoa học trước đây có thể làm nền tảng cho sinh viên lựa chọn và phát

triển đề tài nghiên cứu khoa học GDMN.

(4) Tổ chức hoạt động tự nghiên cứu theo nhóm ngoài giờ học trên lớp

Sinh viên có thể thực hiện nghiên cứu nhỏ ngoài giờ học trên lớp theo các phương pháp đã học, chẳng hạn như quan sát trẻ, phỏng vấn giáo viên, thực hiện thử nghiệm phương pháp dạy học mới. Điều này giúp sinh viên có kinh nghiệm thực hành nghiên cứu thực tế và hiểu rõ cách áp dụng PPNCKH vào GDMN.

(5) Tích hợp vào bài giảng để nâng cao chất lượng đào tạo

Giảng viên có thể sử dụng các nghiên cứu mới nhất về GDMN để cập nhật nội dung bài giảng, giúp sinh viên tiếp cận với những xu hướng, phương pháp nghiên cứu tiên tiến.

2.2.3. Những khó khăn khi sử dụng kết quả NCKH về GDMN vào dạy học học phần PPNCKH ở trường CĐSP Điện Biên

Việc sử dụng kết quả NCKH về GDMN vào giảng dạy học phần Phương pháp nghiên cứu khoa học tại Trường CĐSP Điện Biên có thể gặp một số khó khăn sau đây:

(1) Khó khăn từ phía giảng viên

Thiếu tài liệu phù hợp: Nhiều kết quả nghiên cứu về GDMN chưa được chuyển hóa thành tài liệu giảng dạy phù hợp với học phần PPNCKH.

Khả năng cập nhật thông tin: Giảng viên có thể gặp khó khăn trong việc tiếp cận các nghiên cứu mới nhất hoặc chưa có điều kiện tham gia các hội thảo khoa học để cập nhật kiến thức.

Kết nối giữa lý thuyết và thực tiễn: Việc lồng ghép các nghiên cứu vào bài giảng đòi hỏi kỹ năng sư phạm cao, nhưng không phải giảng viên nào cũng có thể thực hiện hiệu quả.

(2) Khó khăn từ phía sinh viên

Hạn chế về phương pháp nghiên cứu: Sinh viên GDMN thường chưa quen với các PPNCKH, đặc biệt là nghiên cứu định lượng và phân tích số liệu.

Thiếu kỹ năng khai thác tài liệu: Sinh viên có thể gặp khó khăn trong việc tìm kiếm, đọc hiểu và áp dụng kết quả nghiên cứu vào thực tiễn giảng dạy.

Tư duy phản biện chưa cao: Nhiều sinh viên chưa có thói quen đặt câu hỏi hoặc đánh giá tính ứng dụng của nghiên cứu vào thực tế.

(3) Khó khăn từ chương trình đào tạo

Thời lượng dạy học trên lớp chỉ dành cho lý thuyết không có tiết thực hành, nên hạn chế việc đưa kết quả NCKH vào các giờ dạy.

Thiếu cơ chế hỗ trợ nghiên cứu: Trường Cao đẳng Sư phạm có thể chưa có đủ nguồn lực để hỗ trợ giảng viên và sinh viên thực hiện nghiên cứu

hoặc áp dụng nghiên cứu vào giảng dạy.

2.3. Một số biện pháp nâng cao hiệu quả sử dụng kết quả NCKH về GDMN vào dạy học học phần PPNCKH ở trường CĐSP Điện Biên

Để nâng cao hiệu quả sử dụng kết quả NCKH về GDMN trong giảng dạy và nghiên cứu ở trường CĐSP Điện Biên nói chung và dạy học học phần PPNCKH nói riêng, có thể áp dụng một số biện pháp sau:

(1) Tăng cường tích hợp kết quả nghiên cứu vào nội dung giảng dạy

Xây dựng tài liệu giảng dạy thực tiễn hơn, giúp sinh viên dễ tiếp cận và hiểu rõ giá trị của NCKH trong GDMN. Lựa chọn các nghiên cứu tiêu biểu về GDMN để minh họa cho các PPNCKH. Đồng thời thường xuyên cập nhật các nghiên cứu mới để đảm bảo tính hiện đại và phù hợp với bối cảnh giáo dục hiện nay.

(2) Nâng cao kiến thức và hoạt động thực hành NCKH cho sinh viên

Sử dụng các nghiên cứu thực tiễn để giúp sinh viên hiểu cách áp dụng lý thuyết vào thực tế. Yêu cầu sinh viên phân tích, đánh giá các công trình NCKH về GDMN. Tổ chức cho sinh viên tham gia các dự án nghiên cứu nhỏ, áp dụng các phương pháp đã học. Khuyến khích sinh viên thiết kế đề cương nghiên cứu dựa trên các vấn đề thực tiễn trong GDMN.

(3) Ứng dụng công nghệ vào giảng dạy và nghiên cứu

Nghiên cứu và sử dụng các phần mềm hỗ trợ nghiên cứu như SPSS, NVivo để hướng dẫn sinh viên xử lý dữ liệu nghiên cứu. Khai thác tài liệu nghiên cứu từ các nguồn học thuật uy tín như Google Scholar, ResearchGate. Xây dựng thư viện điện tử về các công trình, sản phẩm NCKH về GDMN để giảng viên và sinh viên dễ dàng tham khảo, khai thác trong quá trình dạy học và nghiên cứu.

(4) Tạo môi trường học tập gắn với thực tiễn

Trong quá trình dạy học học phần, giảng viên có thể mời giảng viên có chuyên môn đào tạo chuyên sâu về GDMN, chuyên gia nghiên cứu GDMN tham gia chia sẻ kinh nghiệm NCKH về GDMN. Phối hợp với các giảng viên, tổ chức Đoàn Thanh niên trong Nhà trường tổ chức các buổi chia sẻ về PPNCKH và cách ứng dụng kết quả nghiên cứu vào giảng dạy. Liên kết với các cơ sở GDMN để sinh viên có cơ hội quan sát và thực hành nghiên cứu thực tế.

(5) Khuyến khích sinh viên tham gia NCKH

Hỗ trợ sinh viên tham gia các cuộc thi, hội nghị

khoa học dành cho sinh viên sư phạm. Xây dựng nhóm nghiên cứu sinh viên, giúp các em có cơ hội làm việc nhóm và phát triển kỹ năng nghiên cứu. Kết nối sinh viên với các giảng viên đang thực hiện các công trình nghiên cứu về GDMN để các em có cơ hội thực hành nghiên cứu.

2.4. Một số lưu ý khi sử dụng kết quả NCKH về GDMN vào dạy học học phần PPNCKH ở trường CĐSP Điện Biên

Khi sử dụng kết quả NCKH về GDMN vào dạy học học phần PPNCKH cho sinh viên, cần lưu ý các vấn đề sau:

(1) Tính phù hợp với Chương trình đào tạo, chương trình GDMN hiện hành

Đảm bảo kết quả nghiên cứu phù hợp với nội dung môn học, chương trình đào tạo GDMN. Chọn lọc các công trình nghiên cứu về khoa học GDMN có giá trị thực tiễn, có thể áp dụng vào giảng dạy hoặc làm cơ sở cho nghiên cứu tiếp theo.

(2) Tính khoa học và độ tin cậy của nghiên cứu

Xác minh nguồn gốc nghiên cứu, đảm bảo công trình có cơ sở lý luận vững chắc, phương pháp nghiên cứu rõ ràng. Ưu tiên các nghiên cứu được công bố trên tạp chí khoa học uy tín, có phản biện.

(3) Tính thực tiễn và khả năng ứng dụng

Lựa chọn các nghiên cứu có thể áp dụng vào thực tế giảng dạy Mầm non. Hướng dẫn sinh viên cách phân tích, đánh giá mức độ khả thi của các kết quả nghiên cứu

(4) Hướng dẫn sinh viên phương pháp tiếp cận NCKH

Giúp sinh viên hiểu rõ cách đọc, phân tích một công trình NCKH. Hướng dẫn sinh viên cách trích dẫn tài liệu khoa học đúng chuẩn.

(5) Tôn trọng đạo đức nghiên cứu

Đảm bảo việc sử dụng kết quả nghiên cứu tuân theo các nguyên tắc đạo đức, không sao chép hoặc vi phạm bản quyền. Khuyến khích sinh viên phát triển tư duy phản biện, không chấp nhận nghiên cứu một cách máy móc.

(6) Cập nhật liên tục các nghiên cứu mới

Thường xuyên cập nhật các nghiên cứu mới để đảm bảo kiến thức giảng dạy luôn hiện đại và phù hợp với sự phát triển của GDMN.

III. KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

Việc sử dụng kết quả NCKH giáo dục mầm non vào giảng dạy học phần Phương pháp nghiên cứu khoa học tại các trường CĐSP ở miền núi là một hướng đi cần thiết và hiệu quả. Điều này không chỉ nâng cao chất lượng đào tạo mà còn giúp sinh viên có năng lực nghiên cứu, góp phần cải thiện chất lượng GDMN ở địa phương.

Để sử dụng hiệu quả kết quả nghiên cứu khoa học GDMN nhằm nâng cao chất lượng dạy học môn PPNCKH tại Nhà trường. Đối với giảng viên cần cập nhật các nghiên cứu mới về GDMN và PPNCKH để đưa vào bài giảng, tăng cường kết hợp lý thuyết NCKH với thực tiễn GDMN, thường xuyên đổi mới và sử dụng phương pháp giảng dạy tích cực, khuyến khích tư duy nghiên cứu ở sinh viên. Đối với Nhà trường cần xây dựng môi trường nghiên cứu, phát triển tài liệu tham khảo, tăng cường hợp tác nghiên cứu với các tổ chức, cơ sở GDMN để có dữ liệu thực tiễn phục vụ giảng dạy, hỗ trợ công nghệ cho giảng viên và sinh viên trong quá trình học tập nghiên cứu.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Dự án Việt Bỉ (2010), *Nghiên cứu khoa học sư phạm ứng dụng*, Nxb Đại học Sư phạm, Hà Nội.
2. Vũ Cao Đàm (2006), *Phương pháp luận nghiên cứu khoa học*, Nxb Khoa học và kỹ thuật.
3. Nguyễn Thị Thu Hương, Nguyễn Thị Hồng Miên (2022), *Phương pháp nghiên cứu khoa học*, Tài liệu biên soạn. Trường CĐSP Điện Biên.
4. Nguyễn Ánh Tuyết (chủ biên) – Đinh Văn Vang – Lê Thị Kim Anh (2018), *Phương pháp nghiên cứu khoa học giáo dục mầm non*. Nxb Đại học Sư phạm, Hà Nội.
5. <https://www.mamnon.com/>
6. <https://sangkientinhnghiem.net/>